

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «БЛИЗНЮК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE BLIZNYUK v. UKRAINE)

(Заява № 20789/14)

Стислий виклад рішення від 10 червня 2021 року

У серпні 2001 року протягом однієї доби два різні патрулі Державної автомобільної інспекції (далі – ДАІ) зупинили сина заявниці у зв'язку з порушенням ним правил дорожнього руху під час керування автомобілем. Здійснюючи медичний огляд, лікар-нарколог двічі встановила, що він перебував у стані сильного алкогольного сп'яніння. Наступного дня в залишеному на проїжджій частині автомобілі працівники ДАІ знайшли сина заявниці мертвим. Згідно з актом судово-медичного дослідження він помер внаслідок гострої форми ішемічної хвороби серця та на момент смерті перебував у стані сильного алкогольного сп'яніння.

Заявниця звернулася з вимогою провести повноцінне розслідування за фактом смерті її сина та стверджувала, що працівники міліції були причетні до його смерті, а лікар-нарколог не надала йому належної медичної допомоги.

Прокуратура Красногвардійського району м. Дніпропетровська (далі – місцева прокуратура) розпочала дослідчу перевірку та у період з вересня 2001 року до січня 2012 року винесла понад двадцять постанов про відмову в порушенні кримінальної справи, які були скасовані у зв'язку з наявністю суперечливих доказів щодо причин і обставин смерті сина заявниці, а також істотними недоліками дослідчої перевірки.

Згодом місцева прокуратура порушила кримінальне провадження за фактом перевищення влади працівниками міліції, яке було закрито у зв'язку з відсутністю у діях складу злочину. Також було порушено кримінальне провадження за фактом стверджованого ненадання сину заявниці медичної допомоги, яке неодноразово закривалося з тих же підстав, однак постанови про закриття були скасовані у судовому порядку. Кримінальне провадження триває більше дев'ятнадцяти років і досі не закінчено.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявниця скаржилася за статтями 2, 6 та 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на причетність працівників держави до смерті її сина та непроведення ефективного розслідування у зв'язку з цим.

Європейський суд визнав необґрунтованими та відхилив відповідно до підпункту «а» пункту 3 та пункту 4 статті 35 Конвенції скарги заявниці на причетність працівників держави до смерті її сина і розглянув її скарги з точки зору зобов'язання держави за процесуальним аспектом статті 2 Конвенції провести ефективне розслідування.

Європейський суд зауважив, що у цій справі обставини смерті сина заявниці розслідувалися більше ніж дванадцять років виключно шляхом проведення дослідчих перевірок та що органи державної влади, які контролювали якість таких перевірок, понад двадцять разів встановлювали, що вони не були ретельними і причина смерті сина заявниці та обставини справи не були належним чином розглянуті, у зв'язку з чим повноцінне розслідування розпочалося зі значною затримкою.

Європейський суд вказав, що затримка у початку проведення розслідування за фактом перевищення влади працівниками міліції призвела до того, що кримінальне провадження тривало більше тринадцяти років, а неодноразове винесення постанов про повернення справи у кримінальному провадженні за фактом стверджованого ненадання сину заявниці належної медичної допомоги свідчить про наявність серйозних недоліків у кримінальному провадженні.

Посилаючись на свою усталену практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що у цій справі розслідування обставин смерті сина заявниці не відповідало критерію ефективності та констатував порушення процесуального аспекту статті 2 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. Оголошує прийнятною скаргу на непроведення ефективного розслідування смерті сина заявниці на національному рівні, а решту скарг у заяві – неприйнятними;

2. *Постановляє*, що було порушено процесуальний аспект статті 2 Конвенції;
3. *Постановляє*, що:
 - (a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявниці 6 000 (шість тисяч) євро та додатково суму будь-якого податку, що може нараховуватися, в якості відшкодування моральної шкоди, ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
4. *Відхиляє* решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.